

Augsburg, 15. März 1554

An Joachim Camerarius d. Ä.

BSB, Clm 10370, Nr. 250 (nicht eigenhändig bis auf die Adresse und die Unterschrift).

Clarissimo viro, D. Ioachimo Camerario etc. Domino et amico suo colendo. Leiptzig.
 S. P. D. Literis tuis parum laetis, 5. Cal[endas] Ianuarij datis, mihi post Idus Februarias
 demum redditis, statim respondi. Quare alijs omissis, nunc id agam, quod, si res tibi secundae
 isthic sunt, quemadmodum opto et spero, laetitiam tuam augeat. Sin aliae quām uellemus,
 maerorem minuat, et curas, quibus angi te significas, fortasse depellat. Res autem ita se habet.
 His diebus ab hero et Mecaenate meo, Domino Ioanne Iacobo Fuggero inter alia mentio facta
 est de schola nostrate rectius constituenda, et tribunitijs imperitorum adolescentum
 concionibus nonnihil moderandis, ut ueritas religionis sine scurrilitate et offensione piorum et
 publicae tranquillitatis amantium hominum doceatur. Ad quorum vtrunque permagni interesse
 uidebatur, si virum haberemus doctrina auctoritateque praestantem, natura atque aetate
 moderatum. Tum ego, uideor, inquam, talem indicare atque etiam huc pertrahere posse, si
 seriō res ista agitur et sumptus non reformidantur. Ac de te ea dixi, quae omnes alij potius
 quām tu ipse, tibi tribuunt. Et quid opus est, ea quae intercesserunt prolixius commemorare?
 Post multa uerba vltro citroqūe facta, tandem herus meus, qui honestiss[ime] de te sentit, hoc
 negocij mihi dedit, ut ex te cognoscerem, an onus suscipere non recusares, non tam molestum
 tibi, quam reipub[licae] et Ecclesiae fructuosum, uidelicet, inspectionem atque moderationem
 seu (vt graecē significantius dicam) ἐπισκοπὴ Scholarum et Ecclesiarum huius urbis: ut et
 adolescentia in literis, et uulgus in religione quām rectissimē erudiatur. Etsi autem scio, qua
 modestia es, te multa de persona tua, et muneris huius difficultate uerba facturum: mihi tamen
 uel tibi potius ipsi, credas uelim, non in ipsa re, sed in uoluntate tua omnem fore difficultatem,
 si qua erit. Ea in te conferetur à senatu autoritas, uel potius ad tuam adiungetur, ut facile ab
 omnibus ijs, cum quibus tibi res erit, ea quae aequa bonaqūe iudicaris, sis impetraturus. Ea
 item sunt eorum ingenia quorum opera nunc Augustana Respub[lica] utitur, ut eos nihil magis
 optare putem, quam ut tua prudentia gubernentur. Tres aut quatuor concionatores natu
 grandiores hīc sunt, de quibus nemo ferē conqueritur. Reliqui Academiae Witembergensis
 sunt alumni, et D. Melanthonem praeceptorem agnoscent et uenerantur. Hi et fero uerore aetatis,
 et imperitia rerum ciuilium, nonnunquam uehementius quasi efferuescentes parum consideratē
 loquuntur, à te autem admoneri se non modo aequis animis laturi, sed magnam etiam gratiam
 habituri uidentur, peccant enim non tam malitia (ut mihi quidem persuadeo) quām imperitia,
 et studio quodam imitationis parum dextro, quam κακοζηλία latissime patēre nosti in
 omnibus uitae generibus. Neque uero minorem laudem, ac potius multō ampliorem
 consequēris, demonstranda propheticarum et Apostolicarum concionum imitatione, quām
 Ciceroniane dictionis quasi uestigijs quibusdam indicatis es consecutus. Quam facultatem si
 tibi deesse conquerēris, planē scito, quantumvis sis eloquens, te nec mihi, licet nimis credulo,
 nec alijs prudentioribus et maiore autoritate praeditis, fidem esse facturum. Illud tantum in
 controuersia est, utrum Lipsiae manere malis, an Augustam cum tua familia migrare, ac
 Sueicum etiam coelum periclitari. In quo meum non est quicquam tibi, uiro ista aetate ac
 prudentia praedito, praescribere: hoc unum scribo, si isthic minus commoda res tuae sunt:
 herum meum (in cuius etiam nutu residet autoritas) curaturum ut hic non deteriore conditione
 sis, quām isthic fuisti, cum maximē florere uisus es. Atque ego fidem meam interponere non
 dubitarem, nisi absurdum esset, te Iro credere, Croeso non credere. Haec scribo nunc
 obscurius et minus explicatē, sed uoluntate tua intellecta, operam dabo ut omnes scrupuli (qui

uarij sane in ista deliberatione incidere poterunt) tibi eximantur. Quod ad meam personam attinet, si existimas me commodi et honoris mei studiosiorem esse in hoc negocio quàm tui: scito te animum meum planè ignorare. confido autem exploratum et perspectum tibi iam esse candorem meum. Itaque pluribus uerbis non utar, nisi quod Deum opt[imum] Max[imum] precor, ut id deliberanti tibi in mentem ueniat, quo tua commoditas atque tranquillitas, cum Augustanae reipub[licae] et Ecclesiae commoditate et tranquillitate coniungatur. Vale. Augustae Vindelicorum è Fuggerana Bibliotheca qua Lipsiae frui non poteris, hīc semper poteris. Idibus Martij Anno 1554.

Hieronymus Wolfius.